

CHAPTER

4

การกำกับดูแล กิจการและการ บริหารความเสี่ยง

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

การกำกับดูแลกิจการของ สปท.

การบริหารความเสี่ยงองค์กรของ สปท.

การออกและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
การดำเนินงานของ สปท.

รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
ธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี 2565

รายงานของคณะกรรมการ
กำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ประจำปี 2565

พันธกิจและงบการเงิน

คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

A photograph of a modern building with a glass and concrete facade. The building features a series of glass balconies with metal railings and a concrete base with rectangular windows. The text is overlaid on the lower left portion of the image.

ผลการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

รายงานประจำปี 2565 ฉบับนี้ สปท. จัดทำและเสนอคณะกรรมการ สปท. ตามมาตรา 57 วรศค 2 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 (พรบ. สปท.) เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและรายงานของผู้สอบบัญชี และงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 ทั้งนี้ มาตรา 25 แห่ง พรบ. สปท. กำหนดให้คณะกรรมการ สปท. มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการและการดำเนินการของ สปท. เพื่อให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 เว้นแต่กิจการและการดำเนินการที่เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.)

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

139

ในปี 2565 สปท. ได้ดำเนินงานตามพันธกิจในการมุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินที่มีเสถียรภาพ เพื่อให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวอย่างทั่วถึงและยั่งยืน แม้จะยังคงเผชิญความท้าทายจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลก สถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ (geopolitics) และผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในการนี้ สปท. ได้ทยอยปรับนโยบายให้กลับสู่ภาวะปกติ (policy normalization) รวมถึงดูแลให้ระบบสถาบันการเงินยังเข้มแข็งและมีเสถียรภาพ สามารถทำหน้าที่จัดสรรเงินทุนให้แก่ภาคธุรกิจและภาคครัวเรือน รวมทั้งส่งผ่านการช่วยเหลือไปยังลูกหนี้กลุ่มเปราะบาง เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวในระยะต่อไปได้อย่างไม่สะดุด (smooth takeoff)

คณะกรรมการ สปท. มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารกลางในการรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงและยั่งยืน นอกจากนี้ คณะกรรมการ สปท. ยังกำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารกลางให้พร้อมปรับตัวภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (financial landscape) ควบคู่กับการยกระดับการบริหารความเสี่ยงและการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีภายในองค์กร ท่ามกลางบริบทแห่งความเปลี่ยนแปลง

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ และรองรับ ภูมิทัศน์ภาคการเงินที่เปลี่ยนแปลง

คณะกรรมการ ธปท. ร่วมกับคณะกรรมการนโยบาย 3 คณะ (คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.)) คณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง ยังคงให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือครัวเรือนและธุรกิจอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวจากผลกระทบที่รุนแรงของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 และยังเป็นการรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน เศรษฐกิจมหภาค ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชน นอกจากนี้ คณะกรรมการทุกชุดยังส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานภายในองค์กร ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินนโยบายของ ธปท. เพื่อให้เหมาะสมกับภูมิทัศน์ภาคการเงินที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

ภายใต้ภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัวชัดเจน ธปท. ได้ทยอยปรับนโยบายให้เข้าสู่ระดับปกติ แต่ยังคงให้ความสำคัญกับลูกหนี้กลุ่มเปราะบางจากรายได้ที่ยังไม่กลับมาเต็มที่ โดยคณะกรรมการ ธปท. ส่งเสริมการออกมาตรการเฉพาะจุดเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ (1) มาตรการเฉพาะจุดที่ยังมีผลอยู่ทั้งการแก้ไขหนี้ผ่านมาตรการหลัก คือ มาตรการแก้หนี้ระยะยาวที่ออกเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2564 มาตรการสินเชื่อฟื้นฟู และโครงการพักทรัพย์ พักหนี้ (Asset Warehousing) และ (2) มาตรการเพิ่มเติมเพื่อดูแลลูกหนี้รายย่อยกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะลูกหนี้ในกลุ่มสินเชื่อไม่มีหลักประกัน ซึ่งได้รับผลกระทบจากรายได้ที่ยังไม่กลับมาเต็มที่

ภายใต้ภูมิทัศน์ภาคการเงินที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความท้าทายด้านดิจิทัลและปัญหาสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการ ธปท. ได้มีส่วนสำคัญในการผลักดันการปรับบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ให้พร้อมรองรับเศรษฐกิจการเงินดิจิทัล โดยคำนึงถึงสมดุลระหว่างการสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและการบริหารความเสี่ยงอย่างรอบด้าน ตลอดจนการกำกับดูแลอย่างยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อให้ภาคธุรกิจและภาคประชาชน สามารถเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างราบรื่น

การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศภายใต้บริบทเศรษฐกิจการเงินโลกที่มีความผันผวน และเปลี่ยนแปลงค่อนข้างเร็ว คณะกรรมการ ธปท. ยึดหลักความรอบคอบ ยืดหยุ่น รัดกุม โดยได้ทบทวนกรอบการบริหารความเสี่ยงเงินสำรอง ซึ่งจะช่วยให้

การวางกลยุทธ์การลงทุนระยะยาวมีประสิทธิภาพดีขึ้น อีกทั้ง ธปท. ยังได้เพิ่มกลไกในการรองรับความผันผวนของสภาพตลาดในระยะสั้น นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้ปรับโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (governance structure) เพื่อให้กระบวนการบริหารความเสี่ยงทางการเงินของ ธปท. ทันการณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้หลักประเมินตามความเสี่ยง (risk-based) ในการแบ่งความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของธนาคารกลางและสถาบันการเงินชั้นนำของโลก

การสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ

คณะกรรมการ ธปท. ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินนโยบายและความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ ในการช่วยยกระดับบทบาทและการมีส่วนร่วมของไทยในการรองรับหรือแก้ไขปัญหาวิกฤตและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของโลก รวมทั้งส่งเสริมการชำระเงินระหว่างประเทศ ซึ่ง ธปท. มีแผนจะขยายจำนวนธนาคารพาณิชย์ที่ให้บริการในต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่น รวมถึงขยายการเชื่อมโยงไปยังประเทศอื่น ๆ ทั้งในและนอกอาเซียน โดย ธปท. อยู่ระหว่างการเชื่อมโยงการชำระเงินด้วย QR payment กับฮ่องกงและอินเดีย และการโอนเงินระหว่างประเทศกับมาเลเซีย ภายใต้ชื่อ PromptPay-DuitNow

141

การบริหารความเสี่ยงองค์กรของ ธปท.

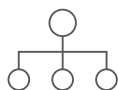
ในบริบทเศรษฐกิจการเงินที่มีความไม่แน่นอนสูง คณะกรรมการ ธปท. มุ่งเน้นการบริหารความเสี่ยงเชิงรุก โดยได้เฝ้าระวังและติดตามความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ความเสี่ยงจากการดำเนินนโยบายและมาตรการทางการเงินใหม่ ๆ ของ ธปท. (2) ความเสี่ยงที่จะเกิดเหตุการณ์การโจมตีทางไซเบอร์รุนแรงกับ ธปท. (3) ความเสี่ยงในด้านความพร้อมขององค์กรและบุคลากรในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และ (4) ความเสี่ยงจากบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ที่ซับซ้อนขึ้น โดยคณะกรรมการ ธปท. ได้สนับสนุนให้ ธปท. เร่งดำเนินแผนงานด้านทรัพยากรบุคคลให้ได้ตามผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้ และผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้จริงทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพของพนักงานและผู้บริหาร เพื่อรองรับความท้าทายในอนาคต โดยเฉพาะการสนับสนุนงานด้านภูมิทัศน์ภาคการเงิน (financial landscape) รวมทั้งการเป็นองค์กรที่สามารถปรับตัวและตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว (agile organization) และการมีสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการทำงานร่วมกัน

การส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร

คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีขององค์กร ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของความน่าเชื่อถือที่ดี และส่งผลต่อความเชื่อมั่นและไว้วางใจของสาธารณชน โดยได้ทบทวนการปรับข้อบังคับ ธปท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรม และจรรยาบรรณให้มีผลครอบคลุมถึงกรรมการด้วย

การปรับโครงสร้างองค์กร

คณะกรรมการ ธปท. เห็นชอบการปรับโครงสร้างองค์กรของ ธปท. โดยรวมงานพันธกิจด้านภูมิภาคของสายนโยบายการเงิน และสายบริหารงานปฏิบัติการไว้ด้วยกัน รวมทั้งปรับบทบาทจากเดิมที่เน้นด้านเศรษฐกิจเป็นการดูแลความเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจการเงินมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความรู้และความเข้าใจระบบการเงินในภูมิภาค เพื่อสนับสนุนการออกแบบนโยบายด้านการเงิน (financial policy) ที่ตรงจุด เช่น งานแก้หนี้ งานส่งเสริมความรู้ทางการเงิน (financial literacy) การเข้าถึงบริการทางการเงิน (financial inclusion) รวมทั้งสื่อสารและเสริมสร้างความเข้าใจกับพันธมิตรทั้งผู้ประกอบการและประชาชนในภูมิภาค

การกำกับดูแลกิจการ
ของ ธปท.

การกำกับดูแลกิจการของ รปท.

รปท. ดำเนินภารกิจในฐานะธนาคารกลางของประเทศ โดยมีคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ รปท.) กำกับดูแลกิจการโดยทั่วไป รวมถึงการจัดทำแผนงานงบประมาณ และหลักเกณฑ์การบริหารสินทรัพย์ ตามกรอบอำนาจหน้าที่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน และเสถียรภาพระบบการชำระเงิน ซึ่งมีคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) คณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.) ทำหน้าที่กำหนดนโยบายในแต่ละด้านอย่างเป็นอิสระ ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายทั้งสามคณะมีการประชุมร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงเชื่อมโยงความรับผิดชอบในการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายต่าง ๆ นอกจากนั้น คณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย (กตส.) ทำหน้าที่ติดตามดูแลการปฏิบัติงานของ รปท. ให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบกิจการภายในที่มีประสิทธิภาพและรัดกุม ตามที่กำหนดไว้ใน พรบ. รปท. พ.ศ. 2485 (ฉบับที่ 6 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560)

คณะกรรมการ รปท. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) และคณะกรรมการธรรมาภิบาล เพื่อส่งเสริมให้การกำกับดูแลการดำเนินงานของ รปท. มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดย กคส. ทำหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นต่อกรอบนโยบายและแนวทางการบริหารความเสี่ยงในภาพรวมของ รปท. ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในปี 2565 รปท. ต้องเตรียมความพร้อมรองรับความท้าทายต่าง ๆ ทั้งการผลักดันงานด้านภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงิน การพัฒนาและกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัล ไซเบอร์ที่เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงสถานการณ์ด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่ยืดเยื้อ กคส. จึงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการความเสี่ยงที่สำคัญขององค์กร เช่น ความเสี่ยงด้านการดำเนินนโยบาย (policy implementation) ความเสี่ยงด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศ และความเสี่ยงทางด้านบุคลากร นอกจากนี้ กคส. ยังมีการปรับโครงสร้างความรับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงตามระดับความเสี่ยงที่เหมาะสม เพื่อให้กระบวนการบริหารความเสี่ยงของ รปท. มีความคล่องตัวและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามพันธกิจ

สำหรับคณะกรรมการธรรมาภิบาลทำหน้าที่กลั่นกรองงานในเรื่องที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาลตามความรับผิดชอบของคณะกรรมการ รปท. โดยมุ่งเน้นให้ รปท. มีระบบและการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสม ในปี 2565 คณะกรรมการธรรมาภิบาลได้พิจารณาทบทวนข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณและข้อบังคับว่าด้วยการป้องกันการมีส่วนได้เสียของคณะกรรมการ รปท. กนง. กนส. และ กรช. ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ตลอดจนรองรับกับบริบทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเห็นชอบแนวทางการประเมินธรรมาภิบาลตามมาตรฐาน Good Governance in the Public Sector ของ International Federation of Accountants (IFAC) และ Chartered Institute of Public Finance and Accountancy (CIPFA) เพื่อนำผลจากการประเมินไปปรับปรุงงานด้านธรรมาภิบาลให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

นอกจากนี้ รปท. ได้เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ที่จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกมีส่วนร่วมในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ รปท. รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะจากเว็บไซต์หลัก เพื่อให้สาธารณชนเข้าถึงข้อมูลได้ โดยผลการประเมิน ITA ของ รปท. อยู่ในระดับ A ต่อเนื่องเป็นปีที่ 4

การบริหารความเสี่ยงองค์กร
ของ รปท.

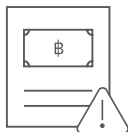

การบริหารความเสี่ยงภาพรวม

ธปท. ดำเนินมาตรการและนโยบายต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อดูแลเศรษฐกิจในภาวะฟื้นตัวหลังการระบาดของโควิด 19 รวมทั้งการพัฒนาระบบการเงินให้เท่าทันกับนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยธปท. ได้เน้นกระบวนการดำเนินการและการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุมให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี การปฏิบัติตามกรอบการบริหารความเสี่ยงในการออกนโยบายและมาตรการใหม่ ๆ จะทำภายใต้การคำนึงถึงหลักการ บทบาทหน้าที่ กรอบกฎหมายของ ธปท. การรับฟังผู้มีส่วนได้เสีย การพิจารณาทางเลือก ผลกระทบที่เกิดขึ้น ความพร้อมของบุคลากร ระบบปฏิบัติงาน และการสื่อสารที่ตรงต่อกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการประเมินและติดตามความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินมาตรการบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ธปท. ได้ใช้ข้อมูลจากหลายภาคส่วนในการปฏิบัติงานเพื่อดำเนินการภายใต้พันธกิจ ซึ่ง ธปท. ได้เห็นถึงความสำคัญของการกำกับดูแลข้อมูลอย่างรัดกุม ซึ่งรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคล จึงยกระดับการติดตามและควบคุมความเสี่ยงที่เกิดจากการบริหารจัดการข้อมูลเป็นความเสี่ยงระดับองค์กร และการรายงานต่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ

147

การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (FINANCIAL RISK)

ธปท. มีพันธกิจในการดูแลเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินและดำเนินงานด้านบริหารเงินสำรองทางการ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสี่ยงทางการเงินต่อเงินสำรองทางการและงบการเงินของ ธปท. ดังนั้น ธปท. จึงมีกรอบและกระบวนการบริหารความเสี่ยงทางการเงินที่รัดกุม เท่าทันและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและมาตรฐานสากลที่ดี

ในปี 2565 สถานการณ์ตลาดการเงินโลกยังเผชิญความผันผวน อันเป็นผลมาจากแรงกดดันด้านเงินเฟ้อที่ทำให้ธนาคารกลางหลักปรับนโยบายการเงินเพื่อเข้าสู่ภาวะปกติ และความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ ธปท. ได้ยกระดับกรอบการบริหารความเสี่ยงเพิ่มเติมเพื่อให้เท่าทันความเสี่ยงทางการเงินในระยะต่อไป ได้แก่ การปรับเกณฑ์บริหารความเสี่ยงเพื่อรองรับความผันผวนระยะสั้นและมุ่งรักษามูลค่าของเงินสำรองในระยะยาว การปรับแนวปฏิบัติที่เน้นการกระจายความเสี่ยงทางการเงินเพิ่มขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงด้านการกระจุกตัวของการลงทุน (concentration risk) และการปรับโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทางการเงินเพื่อเพิ่มความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการจัดการความเสี่ยงได้อย่างทันการณ์

1 / ความเสี่ยงหลักที่มีผลต่อการเงินของ ธปท.

ธปท. ในฐานะธนาคารกลาง มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินนโยบายการเงินและดูแลเสถียรภาพค่าเงินบาท เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ การปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ก่อให้เกิดความเสี่ยงสำคัญที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการเงินของ ธปท. ได้แก่ ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย

ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (foreign exchange rate risk) ต่อการเงินเป็นผลมาจากการที่สินทรัพย์ของ ธปท. ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่หนี้สินส่วนใหญ่เป็นเงินฝากและหลักทรัพย์ที่อยู่ในสกุลเงินบาท ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย (interest rate risk) เกิดจากการที่อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศที่ ธปท. ต้องจ่ายอันเป็นผลจากการดำเนินนโยบายการเงิน อาจแตกต่างจากอัตราดอกเบี้ยที่ ธปท. ได้รับจากการลงทุนในต่างประเทศ

2 / การบริหารความเสี่ยงทางการเงินของเงินสำรองระหว่างประเทศ

ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ธปท. คำนึงถึงความมั่นคง สภาพคล่อง และผลตอบแทนของสินทรัพย์ ตลอดจนความเสี่ยงในการบริหารจัดการเป็นสำคัญ วัตถุประสงค์ของการบริหารเงินสำรองทางการ คือ

- (1) เพื่อให้มีเงินตราต่างประเทศที่มีค่ามั่นคงและมีสภาพคล่องเพียงพอสำหรับการดำเนินนโยบายการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน
- (2) เพื่อรักษามูลค่าเงินสำรองและเตรียมสภาพคล่องเงินตราต่างประเทศสำหรับชดเชยการขาดดุลการชำระเงิน (balance of payment buffer) ทั้งในสภาวะปกติและสภาวะวิกฤต
- (3) เพื่อรักษาอำนาจซื้อในตลาดโลก (global purchasing power) ของเงินสำรอง
- (4) เพื่อหนุนหลังธนบัตรออกใช้ตามที่ พรบ. เงินตรากำหนด

ธปท. มีกรอบและแนวทางในการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน เพื่อช่วยให้การบริหารเงินสำรองบรรลุวัตถุประสงค์ โดยครอบคลุมความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านเครดิต และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ซึ่งมีการทบทวนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มั่นใจว่า ธปท. มีหลักการบริหารเงินสำรองตามมาตรฐานสากลที่ดี และเทียบเคียงกับธนาคารกลางอื่น ๆ ได้

กรอบและแนวทางการบริหารความเสี่ยงของเงินสำรองระหว่างประเทศเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยลดผลกระทบด้านลบที่อาจส่งผลต่อมูลค่าเงินสำรองระหว่างประเทศและงบการเงินของ ธปท. โดยฝ่ายบริหารความเสี่ยงทางการเงินมีการศึกษา ติดตามพัฒนาการของตลาดและเครื่องมือทางการเงินใหม่ ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในเกณฑ์การกำกับดูแลของทางการในต่างประเทศอยู่เสมอ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารและกำกับดูแลความเสี่ยงทางการเงินอย่างต่อเนื่อง

การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (OPERATIONAL RISK)

การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการครอบคลุมความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการ บุคลากร เทคโนโลยี และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มั่นใจว่า มีการดูแลความเสี่ยงด้านปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ธปท. ได้ปรับปรุง การบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงบูรณาการกระบวนการทำงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างแนวรับ 3 ด้าน (3 lines of defense) ตามแนวคิด Governance, Risk and Compliance (GRC) ทั้งนี้ ธปท. บริหารความเสี่ยงภาพรวมและด้านปฏิบัติการ ดังนี้

1 / การประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self-Assessment: CSA)

ธปท. ประเมินความเสี่ยงและการควบคุมตนเองของทุกสายงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อบ่งชี้และประเมินความเสี่ยงสำคัญที่อาจเกิดจากการดำเนินงานตามแผน ยุทธศาสตร์และแผนงานปกติของสายงาน แล้วนำมาจัดทำมาตรการหรือนโยบาย ปิดความเสี่ยงภาพรวม รวมทั้งปรับปรุงการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

149

การประเมินความเสี่ยงของ ธปท. เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561

2 / การรายงานเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk Incident Reporting)

ธปท. กำหนดให้ส่วนงานที่ได้รับความเสียหายเป็นผู้รับผิดชอบรายงานเหตุการณ์ ความเสียหาย (loss incident) และเหตุการณ์ที่สามารถหลีกเลี่ยงความเสียหาย ไปได้ (near miss)

3 / การจัดทำตัวชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicators: KRIs)

ธปท. จัดทำตัวชี้วัดความเสี่ยงเพื่อติดตามสถานะความเสี่ยงสำคัญ และมีการ รายงานความเสี่ยงสำคัญและแนวโน้มความเสี่ยงในรูปแบบ risk dashboard ต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (คบส.) และคณะกรรมการกำกับความเสี่ยง (กคส.) ทุกไตรมาส เพื่อให้มั่นใจว่าความเสี่ยงดังกล่าวอยู่ในระดับที่ ธปท. ยอมรับได้ และสามารถกำหนดแนวทางแก้ไขหรือป้องกันได้ทันการณ์

4 / การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management: BCM)

ธปท. ยกระดับการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมถึงมีการทดสอบแผนฉุกเฉินอพยพพนักงาน เพื่อให้มั่นใจว่า ธปท. มีความพร้อมในการตอบสนองและรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ สำหรับระบบ BAHTNET ซึ่งเป็นทั้งระบบการชำระเงินที่ ธปท. ดูแล และเป็นผู้ให้บริการ ได้รับการรับรองตามมาตรฐานการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (ISO 22301:2019) นอกจากนี้ ธปท. ได้โอนย้ายระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System: ICAS) ไปยังหน่วยงานภายนอกไปอย่างเรียบร้อยแล้วเมื่อเดือนกรกฎาคม 2565 โดยได้มีการเตรียมความพร้อมและมีมาตรการบริหารความเสี่ยงต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า

ธปท. ได้ดำเนินงานตามแผนฉุกเฉินและบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 โดยมีการติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง รวมถึงวางระบบการบริหารจัดการ จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้พอเพียง

5 / การบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk Management)

ธปท. ได้ดำเนินการตามกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถบ่งชี้ วิเคราะห์ และติดตามประเมินความเสี่ยงสำคัญ ตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ และมาตรฐานด้านไอทีได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์ โดยมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (อสท.) ทำหน้าที่กลั่นกรองกรอบนโยบาย และแนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. รวมถึงอนุมัติและติดตามการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. ภายในกรอบที่คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (คบส.) กำหนด

ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. สอดรับกับสถานการณ์และบริบทที่

ธปท. ได้เพิ่มสถานที่ปฏิบัติงานสำรองสำหรับงานสำคัญที่จำเป็นต้องปฏิบัติงานต่อเนื่องภายในสำนักงาน และเตรียมแผนฉุกเฉินเพื่อให้พนักงานที่ปฏิบัติงานสำคัญดังกล่าวสามารถปฏิบัติงานจากนอกสถานที่ทำการได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งจัดหาวัคซีนให้พนักงานและครอบครัว รวมถึงลูกจ้างจากภายนอก (outsource) และจัดหาชุดตรวจ Antigen Test Kit (ATK) มาตรวจคัดกรองพนักงานก่อนเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ และจัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ปฏิบัติงานเพื่อรองรับการกลับเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ของพนักงาน ในช่วงที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ผ่อนคลายลง พร้อมทั้งออกมาตรการจัดการความเสี่ยงตามความเหมาะสมของสถานการณ์ และสอดคล้องกับข้อกำหนดของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการภาครัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้พนักงาน ธปท. มีความปลอดภัย และสามารถดำเนินงานตามพันธกิจได้อย่างต่อเนื่อง

ธปท. มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ในการดำเนินงาน เช่น บริการคลาวด์ (cloud computing service) การเชื่อมโยงระบบกับหน่วยงานภายนอกมากขึ้น การทำงานระยะไกลเนื่องจากสถานการณ์โควิด (remote access) การนำอุปกรณ์ส่วนตัวมาใช้งานเพิ่มมากขึ้น และภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีความรุนแรง ซับซ้อน และคาดการณ์ได้ยากมากขึ้นนั้น ในปี 2565 ธปท. จึงเริ่มศึกษาและดำเนินการตามกรอบแนวคิด Zero Trust Architecture ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ในการจัดการความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ที่องค์กรชั้นนำเริ่มนำมาใช้โดยให้สิทธิ์เข้าถึงระบบและข้อมูลน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็นแก่ผู้ใช้งาน รวมถึงตรวจสอบและรักษาความปลอดภัยของระบบและข้อมูล ธปท. อยู่เสมอ โดยอยู่บนสมมติฐานว่าระบบอาจถูกโจมตีได้ตลอดเวลา

นอกจากนั้น ธปท. ยังได้ออกมาตรฐานการใช้เทคโนโลยี Application Programming Interface (API) เพิ่มเติมเพื่อให้การใช้เทคโนโลยี API ในงานของ ธปท. ที่เพิ่มมากขึ้นมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมตามระดับความเสี่ยง มีความปลอดภัย และสอดคล้องตามมาตรฐานสากล

ในขณะเดียวกัน ธปท. ได้ยกระดับประสิทธิภาพของระบบป้องกันภัยไซเบอร์และเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจจับภัยไซเบอร์ของ ธปท. อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเพิ่ม

ความเข้มข้นในการทดสอบความตระหนัkd้านภัยไซเบอร์ การตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินด้านไซเบอร์ทั้งในระดับปฏิบัติการและผู้บริหาร และขยายเครือข่ายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลภัยไซเบอร์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตรวจประเมินระบบการชำระเงินที่ ธปท. ดูแล (BAHTNET และ ICAS) ตามมาตรฐานการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ (ISO/IEC 27001:2013) และตรวจประเมินการปฏิบัติตามกรอบแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. อย่างต่อเนื่อง

6 / การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance Risk Management)

ธปท. ได้พัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายเพื่อใช้สำหรับการติดตามและประเมินความเสี่ยง รวมทั้งพัฒนากลไกการติดตามการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ธปท. โดยได้พัฒนารอบการบริหารความเสี่ยงด้านข้อมูล (Data Protection Risk

Management Framework) ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงระบบป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล (Data Leak Prevention) เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกฎหมาย และให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

151

การออกและแก้ไข
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
การดำเนินงานของ รปท.

การออกและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ธปท.

สืบเนื่องจากปัจจุบันมีผู้ประกอบการธุรกิจให้บริการในลักษณะเป็นตัวกลางในการจัดหาสินเชื่อ (ผู้ประกอบการเป็นตัวกลาง) ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ให้แก่ประชาชนที่ต้องการเงินทุน โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้ประกอบการเป็นตัวกลางดังกล่าวมีทั้งในรูปแบบของธุรกิจที่ให้บริการระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์สำหรับธุรกรรมสินเชื่อระหว่างบุคคลกับบุคคล (Peer to Peer Lending: P2P) และธุรกิจที่ให้บริการด้านการเสนอขายหุ้นกู้ผ่านระบบคราวด์ฟันดิง (debt crowdfunding) อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการเป็นตัวกลางเหล่านี้ไม่สามารถเข้าเป็นสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตได้ ซึ่งข้อจำกัดนี้ก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

ผลกระทบในระดับบุคคล

กล่าวคือ ประชาชนที่ต้องการเงินทุน แต่มีประวัติทางการเงินในระดับที่ไม่ผ่านเกณฑ์ของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการทางการเงินอื่น ๆ เช่น กลุ่ม non-bank จะประสบปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ ซึ่งรวมถึงการขอสินเชื่อผ่านผู้ประกอบการเป็นตัวกลางที่มีข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ความเสี่ยงในการปล่อยสินเชื่ออย่างจำกัด ทำให้ต้นทุนในการประกอบอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจของประชาชนที่ต้องการเงินทุนสูงขึ้น และอาจต้องไปพึ่งพาแหล่งเงินทุนนอกระบบ อันส่งผลถึงความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มบุคคลดังกล่าว

153

ผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบสินเชื่อในประเทศ

กล่าวคือ การที่ผู้ประกอบการเป็นตัวกลางไม่สามารถเข้าเป็นสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตได้ และการที่ข้อมูลการปล่อยกู้และประวัติการชำระหนี้ผ่านผู้ประกอบการเป็นตัวกลางไม่ได้ถูกจัดเก็บในระบบข้อมูลเครดิต ย่อมส่งผลให้ผู้ให้กู้ต่าง ๆ เช่น สถาบันการเงินและผู้ประกอบการเป็นตัวกลางขาดข้อมูลสำคัญด้านการเงินของลูกค้าที่มาขอสินเชื่อ ทำให้การปล่อยกู้ผ่านผู้ประกอบการเป็นตัวกลางดังกล่าวมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น และอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบสินเชื่อในประเทศ

เพื่อแก้ไขปัญหาข้างต้น ธปท. จึงได้เสนอให้มีแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเพื่อให้ผู้ประกอบการเป็นตัวกลางสามารถเข้าเป็นสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตได้ อันเป็นการส่งเสริมให้ระบบการให้สินเชื่อของประเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกฎหมายฉบับนี้ได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2565 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี 2565

คณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการตรวจสอบ) ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ ธปท.) 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2 คน โดยมีผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตรวจสอบกิจการภายในทำหน้าที่เลขานุการ

ในปี 2565 คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมทั้งสิ้น 16 ครั้ง รายงานกรรมการตรวจสอบและจำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุมมีดังนี้

1. **นายมนัส แจ่มเวหา ประธานกรรมการ**
เข้าร่วมประชุม 16/16 ครั้ง
2. **นายปกรณ์ นิลประพันธ์ กรรมการ**
เข้าร่วมประชุม 16/16 ครั้ง
3. **นายสุภค ศิวะรักษ์ กรรมการ**
เข้าร่วมประชุม 15/16 ครั้ง
4. **นายชาญชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี กรรมการ**
เข้าร่วมประชุม 6/6 ครั้ง
นายสรสิทธิ์ สุนทรเทศ กรรมการ
เข้าร่วมประชุม 10/10 ครั้ง
5. **นางพิมพ์พนา ศรีสวัสดิ์ กรรมการ**
เข้าร่วมประชุม 16/16 ครั้ง

นายชาญชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ตั้งแต่วันที่ 4 ตุลาคม 2565 แทนนายสรสิทธิ์ สุนทรเทศ ซึ่งพ้นวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการ

คณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นภายใต้ขอบเขตอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบและตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ธปท. เพื่อเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการ ธปท. ในการกำกับกับการบริหารงานของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดของ ธปท. ให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบกิจการภายในที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการภายในมีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอ

ปี 2565 สถานการณ์โควิดเริ่มคลี่คลายและปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติ เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่อง

ธปท. มีบทบาทสำคัญในการดูแลให้เศรษฐกิจการเงินไทยฟื้นตัวอย่างมีเสถียรภาพ และมีการพัฒนาอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว คณะกรรมการตรวจสอบจึงได้กำกับดูแลงานตรวจสอบกิจการภายใน โดยให้ความสำคัญกับงานตรวจสอบที่สนับสนุนภารกิจเร่งด่วนของ ธปท. และงานตรวจสอบที่เกี่ยวข้องกับการวางรากฐานการดำเนินงานอย่างยั่งยืนในระยะยาว ครอบคลุมการตรวจสอบสถาบันการเงินในช่วงภาวะวิกฤตโควิด 19 การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ การสื่อสารองค์กร รวมทั้งแผนแม่บทการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของ ธปท. บรรลุเป้าหมายและพันธกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปการปฏิบัติงานที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบได้ดังนี้

1. การสอบทานรายงานทางการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานนโยบายการบัญชีและรายงานทางการเงินของ ธปท. ทุนสำรองเงินตรา และกิจการธนบัตร โดยมีความเห็นว่ากระบวนการควบคุมภายในของการจัดทำรายงานทางการเงินของ ธปท. มีความรัดกุม มีประสิทธิภาพ รายงานทางการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานอย่างถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญและเชื่อถือได้ ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน แนวการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับธนาคารกลาง และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งายงาน

2. การกำกับดูแลและพัฒนางานตรวจสอบกิจการภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานผลการตรวจสอบตามแผนงานตรวจสอบ ประจำปี 2565 มีความเห็นว่างานตรวจสอบภายในมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการให้ความเชื่อมั่นต่อการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน รวมทั้งมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และสามารถสร้างคุณค่าให้แก่ ธปท. เช่น งานการตรวจสอบสถาบันการเงินในช่วงภาวะวิกฤตโควิด 19 งานคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน งานตรวจแบบจำลองกลยุทธ์อัตราแลกเปลี่ยน งานตรวจนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ งานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์บริการบาทเน็ต งานกลยุทธ์สายออกบัตรธนาคาร งานตรวจสอบการปฏิบัติงานนอกที่ทำการและการรักษาความลับข้อมูล งานการสื่อสารองค์กร งานแผนแม่บทการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล และงานปรับปรุงอาคารสำนักงานภาคใต้

155

คณะกรรมการตรวจสอบให้ความสำคัญกับทั้งงานตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit) ซึ่งจะช่วยเพิ่มคุณค่าให้แก่การดำเนินงานของ ธปท. โดยใช้หลักการพิจารณาประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและความคุ้มค่า และงานตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Audit) ซึ่งมีกฎหมายและข้อกำหนดที่เปลี่ยนแปลงให้ต้องติดตามและตรวจสอบเป็นประจำ รวมทั้งสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลและการนำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานตรวจสอบ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในมีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เท่าทันเทคโนโลยีและบริบททางเศรษฐกิจการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป

3. การประสานงานด้านการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการทบทวนความเสี่ยงองค์กรของ ธปท. แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง ผลการตรวจสอบปี 2565 และแผนงานตรวจสอบประจำปี 2566 โดยคณะกรรมการเห็นว่าความเสี่ยงด้านข้อมูลมีความสำคัญมากขึ้น จึงได้กำหนดแผนงานตรวจสอบในประเด็นดังกล่าวไว้ด้วย นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างคณะกรรมการทั้ง 2 คณะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งงานตรวจสอบภายในสอดคล้องและช่วยสนับสนุนการดูแลความเสี่ยงที่สำคัญของ ธปท. อย่างครอบคลุม ทันการณ์

4. การประชุมร่วมกับผู้ว่าการ

คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมร่วมกับผู้ว่าการและรองผู้ว่าการ 2 ครั้ง ประเด็นหารือครอบคลุมแนวทางการตรวจสอบ ผลการตรวจสอบปี 2565 และแผนงานตรวจสอบประจำปี 2566 ที่เชื่อมโยงกับความเสี่ยงองค์กรและยุทธศาสตร์ ธปท. เพื่อช่วยให้แผนงานตรวจสอบมีความเหมาะสมกับสถานการณ์และข้อห่วงใยของผู้บริหารระดับสูง สามารถสนับสนุนการดำเนินงานและสร้างคุณค่าเพิ่มแก่องค์กร

5. การส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีภายนอก

คณะกรรมการตรวจสอบประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีภายนอก (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน) 2 ครั้ง โดยไม่มีฝ่ายจัดการ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการตรวจสอบงบการเงินของ ธปท. ทูลเกล้าฯ ถวายและกิจการธนบัตร และผลการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของ ธปท.

6. การรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เสนอต่อคณะกรรมการ ธปท. และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรายไตรมาส ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 มาตรา 55

156 **ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยสรุป**

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎบัตรนั้น คณะกรรมการตรวจสอบได้ใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และทักษะของกรรมการตรวจสอบทุกคนอย่างเต็มความสามารถ ในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระและเป็นกลางต่อคณะกรรมการ ธปท. ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและฝ่ายงานต่าง ๆ ของ ธปท. เป็นอย่างดี มาโดยตลอด และข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบได้รับการพิจารณาดำเนินการเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

ในภาพรวม คณะกรรมการตรวจสอบเห็นว่า คณะกรรมการ ธปท. คณะกรรมการนโยบายผู้บริหารและพนักงาน ธปท. มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจและการเงินโดยรวม โดยให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลกิจการที่ดี ความมีประสิทธิภาพประสิทธิผล โปร่งใส และเชื่อถือได้ มีการบริหารจัดการความเสี่ยงรวมถึงการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต การควบคุมภายใน และการควบคุมภายในด้านการเงินที่มีความรัดกุม เหมาะสม เพียงพอ สอดคล้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ผลการตรวจสอบกิจการภายในเป็นประโยชน์ เป็นไปตามหลักวิชาการ และสามารถสร้างความเชื่อมั่นว่า การดำเนินงานของ ธปท. สามารถบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์องค์กรที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นายมนัส แจ่มเวหา
ประธานกรรมการ

รายงานของคณะกรรมการ กำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ประจำปี 2565

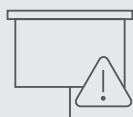
คณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ประกอบด้วยกรรมการ 5 คน ซึ่งเป็นกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารของ ธปท. จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2 คน โดยมีผู้ช่วยผู้ว่าการ สายบริหารความเสี่ยงองค์กร ทำหน้าที่เลขานุการ กคส. ปัจจุบัน กคส. ประกอบด้วย

1. นายสุภัค ศิวะรัักษ์ ประธานกรรมการ
2. นายรพี สุจริตกุล กรรมการ
3. นายนนทิกร กาญจนะจิตตรา กรรมการ
4. นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
5. นายศักดิ์ เสกขุนทด กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

157

ในปี 2565 แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ปรับดีขึ้น แต่ ธปท. ยังเผชิญความท้าทายหลายด้านทั้งความผันผวนของเศรษฐกิจโลก และภูมิรัฐศาสตร์การเมือง (geopolitics) ที่ยืดเยื้อและคาดการณ์ได้ยาก รวมทั้งการปรับตัวเข้าสู่บริบทโลกใหม่ ทำให้ ธปท. ต้องเร่งบริหารจัดการภายในองค์กรเพื่อผลักดันงานสำคัญ โดยเฉพาะด้าน financial landscape ซึ่งต้องสร้างความเชื่อมั่นและบริหารความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย ต่อแนวนโยบายและการกำกับของ ธปท. กคส. จึงให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่าง ๆ การเตรียมความพร้อมขององค์กรในการรับมือกับปัจจัยเสี่ยงทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้ ธปท. ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะธนาคารกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ เท้าทันกับบริบทและความท้าทายใหม่ โดยยังคงบริหารความเสี่ยงสำคัญต่าง ๆ ได้อย่างรัดกุม

ในปี 2565 กคส. มีการประชุมรวม 11 ครั้ง และมีการประชุมร่วมกับ คณะกรรมการตรวจสอบ จำนวน 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเด็นและแนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กรของ ธปท. รวมทั้งแผนการตรวจสอบประจำปี 2566 เพื่อควบคุมความเสี่ยงที่สำคัญของ ธปท. ร่วมกัน นอกจากนั้น กคส. มีการประชุมร่วมกับผู้บริหารระดับสูง ธปท. จำนวน 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองความท้าทายที่สำคัญ ประเด็นความเสี่ยงและแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงร่วมกัน ทั้งนี้ กคส. ได้รายงานการปฏิบัติงานให้ คณะกรรมการ ธปท. ทราบเป็นรายไตรมาสและเมื่อมีประเด็นที่มีนัยสำคัญ โดยสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินความเสี่ยงภาพรวม

ได้ทบทวนการประเมินความเสี่ยงองค์กรรอบครึ่งปีของปี 2565 และได้พิจารณากรอบความเสี่ยงขององค์กรปี 2566 ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงที่สำคัญขององค์กรเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วจากสถานการณ์ต่าง ๆ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เพิ่มสูงขึ้น การสื่อสารสร้างความเข้าใจกับสาธารณชนให้มากยิ่งขึ้น การนำเทคโนโลยีและข้อมูลมาใช้ขับเคลื่อนงาน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมบุคลากรและองค์กรให้เท่าทันต่อบริบทใหม่ รวมทั้งพิจารณาแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรให้อยู่ระดับที่ยอมรับได้

2. ความเสี่ยงทางการเงิน

ได้ทบทวนโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงเงินสำรองทางการที่แบ่งความรับผิดชอบตามระดับความเสี่ยงเพื่อให้กระบวนการบริหารความเสี่ยงของ ธปท. เกิดความคล่องตัวและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยไม่กระทบต่อระดับความเสี่ยงโดยรวมที่คณะกรรมการ ธปท. กำหนดไว้ ได้ทบทวนเกณฑ์การลงทุนของดัชนีอ้างอิงขององค์กร ให้รองรับความผันผวนระยะสั้นได้ดีขึ้น เพื่อไม่ให้กระทบกับแนวทางการลงทุนระยะยาว ได้ติดตามผลการบริหารและความเสี่ยงของเงินสำรองทางการอย่างต่อเนื่องโดยให้ความสำคัญกับความเสี่ยงจากภูมิรัฐศาสตร์การเมือง ได้ติดตามสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อพิจารณาผลกระทบต่อการบริหารเงินสำรองและแนวทางการดูแลสินทรัพย์ต่างประเทศของ ธปท. ทั้งนี้ ได้เสนอแนะให้มีการทบทวนแนวทางการบริหารความเสี่ยงและลดความเสี่ยงให้เท่าทันกับสถานการณ์ของภูมิรัฐศาสตร์การเมืองที่ปรับเปลี่ยนไปเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

3. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ให้ความสำคัญกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีความรุนแรง ซับซ้อน และคาดการณ์ได้ยาก การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานของ ธปท. รวมทั้งการใช้บริการจากบุคคลภายนอกที่เพิ่มมากขึ้น โดยได้ติดตามการยกระดับประสิทธิภาพของระบบป้องกันภัยไซเบอร์และเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจจับภัยไซเบอร์

ของ ธปท. อย่างต่อเนื่อง ติดตามเหตุการณ์ความเสี่ยงสำคัญและให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติสากล รวมทั้งติดตามการดำเนินการของ ธปท. ให้เป็นไปตามกรอบแนวทางจัดการความเสี่ยงที่กำหนดไว้

4. ความเสี่ยงด้านข้อมูล

ได้ติดตามการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านข้อมูลในภาพรวมของ ธปท. และความพร้อมการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (Personal Data Protection Act: PDPA) โดย ธปท. มีกระบวนการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคลครบถ้วนตามที่ PDPA กำหนด และมีแนวทางการเยียวยาความเสียหายตาม PDPA ที่สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานสากล ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลที่ ธปท. รับผิดชอบเป็นข้อมูลสำคัญและมีปริมาณมาก จึงมีข้อเสนอแนะให้ทบทวนการประเมินตนเองเพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมแล้ว มีการกำกับติดตามเพื่อประเมินความเสี่ยงพหุของมาตรการควบคุม รวมทั้งส่งเสริมให้พนักงานให้ความสำคัญกับความเสี่ยงด้านข้อมูลที่จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของ ธปท.

5. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ได้ติดตามการบริหารความเสี่ยงตามกรอบการบริหารความเสี่ยงและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องผ่านเครื่องมือต่าง ๆ อาทิ Control Self-Assessment (CSA) การรายงานเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ การติดตามสถานะความเสี่ยงโดยจัดทำ key risk indicators และรายงานความเสี่ยงสำคัญ รวมถึงแนวโน้มความเสี่ยงในรูปแบบ risk dashboard รวมทั้งการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ตามมาตรฐานสากล (ISO 22301: 2019)

159

โดยสรุป กคส. ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในกฎบัตรในการกำกับดูแลความเสี่ยงในภาพรวมของ ธปท. ตามความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ธปท. และเห็นว่า ธปท. มีการบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และสามารถควบคุมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และสามารถสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของ ธปท. ตามพันธกิจที่กำหนดไว้ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

นายสุภักดิ์ ศีวะรักษ์

ประธานกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง

พันธกิจ
และงบการเงิน

ธปท. ในฐานะธนาคารกลาง มีพันธกิจต่างจากองค์กรธุรกิจ งบการเงินของธนาคารกลางจึงมีลักษณะพิเศษและนัยต่างจากงบการเงินของธุรกิจทั่วไป การพิจารณางบการเงินของ ธปท. จึงจำเป็นต้องพิจารณาพันธกิจของธนาคารกลาง ซึ่งประกอบด้วย

พันธกิจของธนาคารกลาง

ธปท. มีพันธกิจที่สำคัญ 2 ด้าน คือ

1 / การรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 7 แห่ง พรบ. ธนาการแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 (ปรับปรุง พ.ศ. 2561) ระบุไว้ว่า “...งานของธนาคารกลางเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงินและเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน” หรือรวมกันหมายถึงเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวม

กล่าวได้ว่า พันธกิจของ ธปท. คล้ายกับพันธกิจของธนาคารกลางอื่น ๆ ทั่วโลก ที่ต้องดูแลเสถียรภาพทั้งเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ โดย “เสถียรภาพภายในประเทศ” หมายถึง การรักษามูลค่าของเงินบาทและสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้ด้อยค่าลงจากเงินเฟ้อ และดูแลไม่ให้เกิดฟองสบู่หรือจุดเปราะบางในระบบการเงินที่อาจนำไปสู่วิกฤตการเงินในอนาคต ส่วน “เสถียรภาพด้านต่างประเทศ” หมายถึง การดูแลค่าเงินบาทให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับพื้นฐานเศรษฐกิจไม่ผันผวนจนเกินไป รักษาอำนาจซื้อของเศรษฐกิจไทยในตลาดโลก รักษาระดับหนี้ต่างประเทศให้อยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งมีเงินสำรองระหว่างประเทศเพียงพอเป็นกันชนรองรับแรงปะทะจากความผันผวนของตลาดเงินและตลาดทุนโลก

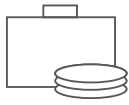
161

2 / การจัดพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 14 แห่ง พรบ. เงินตรา พ.ศ. 2501 (ปรับปรุง พ.ศ. 2545) ระบุไว้ว่า “...ให้ ธปท. มีอำนาจจัดทำ บริหาร และออกใช้ซึ่งธนบัตร...” เงินบาทและธนบัตรไทยจะเป็นที่ยอมรับก็ต่อเมื่อการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายเศรษฐกิจมหภาคมีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งการสำรองมูลค่าเงินบาทด้วยสินทรัพย์ที่มีความน่าเชื่อถือ ดังที่มาตรา 26 แห่ง พรบ. เงินตรา ระบุไว้ว่า “เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตราให้ ธปท. รักษาทุนสำรองเงินตราไว้กองหนึ่งเรียกว่าทุนสำรองเงินตรา” ทั้งนี้ ในการนำธนบัตรออกใช้ ธปท. ต้องกันสินทรัพย์มูลค่าเท่ากับธนบัตรที่จะออกใช้ใหม่เก็บแยกไว้หนุนหลังธนบัตร ซึ่งปัจจุบันเป็นสินทรัพย์ต่างประเทศทั้งหมด

พันธกิจทั้ง 2 ด้านนั้นมีความเกี่ยวข้องกัน และถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญและจำเป็นสำหรับการที่ระบบเศรษฐกิจจะสามารถขยายตัวต่อไปได้ด้วยดีและมีเสถียรภาพ

บัญชีของ ธปท. และบัญชีของทุนสำรองเงินตรา

ในการดำเนินงานตามพันธกิจ 2 ด้านข้างต้น กฎหมายได้กำหนดให้ ธปท. แยกการลงบัญชีเป็น 2 บัญชี กล่าวคือ

บัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทย	
สินทรัพย์	หนี้สิน
≈ 85% เงินสำรองระหว่างประเทศ	พันธบัตร สปท. เงินรับฝากจากสถาบันการเงิน เงินคงคลัง
≈ 15% พันธบัตรรัฐบาลไทย	ส่วนทุน

1 / บัญชีของ สปท.

บัญชีของ ธปท. คือบัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ กล่าวโดยย่อ บัญชี ธปท. ฝั่งสินทรัพย์ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่เป็นเงินสำรองระหว่างประเทศ (อยู่ในรูปสกุลเงินต่างประเทศ) ซึ่งมีสัดส่วนประมาณ 85% ของสินทรัพย์ทั้งหมด ส่วนสินทรัพย์ที่เหลือส่วนใหญ่คือพันธบัตรรัฐบาลไทย ในขณะที่ฝั่งหนี้สินส่วนใหญ่ประกอบด้วยพันธบัตร ธปท. ที่เกิดจากการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อดูแลเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ เงินรับฝากจากสถาบันการเงินและรัฐบาล ซึ่งเป็นหนี้ที่อยู่ในรูปของเงินบาททั้งหมด

บัญชีของทุนสำรองเงินตรา	
สินทรัพย์	หนี้สิน
100 % เงินสำรองระหว่างประเทศ	ธนบัตรออกใช้
	ส่วนทุน

2 / บัญชีของทุนสำรองเงินตรา

บัญชีของทุนสำรองเงินตรา คือบัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจด้านการพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้ในระบบเศรษฐกิจ ฝั่งสินทรัพย์ ประกอบด้วยสินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศทั้งหมด ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ใช้หนุนหลังการพิมพ์ธนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนฝั่งหนี้สินประกอบด้วยธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ (banknotes in circulation) ในรูปของเงินบาท กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือธนบัตรที่ประชาชนจับจ่ายใช้สอยในระบบเศรษฐกิจทั้งหมดถือเป็นหนี้สินของธนาคารกลาง

ลักษณะพิเศษของงบการเงิน สปท.

1 / สินทรัพย์และหนี้สิน ไม่ใช่สกุลเงินเดียวกัน

การที่สินทรัพย์ของธนาคารกลางส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ต่างประเทศหรือเงินสำรองระหว่างประเทศ แต่หนี้สินส่วนใหญ่อยู่ในสกุลเงินท้องถิ่นของแต่ละประเทศ (ซึ่งในกรณีของ ธปท. คือสกุลเงินบาท) ส่งผลให้งบการเงินของธนาคารกลางมี

“สินทรัพย์และหนี้สินเป็นสกุลเงินที่ต่างกัน (currency mismatch)” ดังนั้นในการทำงานการเงินทุกสิ้นปีของ ธปท. จึงต้องมีการตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศให้อยู่ในรูปเงินบาท เพื่อจัดทำงบการเงินให้อยู่ในรูปสกุลเงินบาท กล่าวคือ เป็นการคิดในสมมติฐานที่ว่า ถ้าต้องการขายสินทรัพย์ต่างประเทศออกทั้งหมด จะได้เงินบาทเป็นจำนวนเท่าใด ตัวเลขกำไรหรือขาดทุนที่ปรากฏในงบการเงินส่วนใหญ่จึงเป็น “กำไรหรือขาดทุนที่เป็นผลจากการตีราคา (valuation gain/loss)”

การตีราคาทุกสิ้นปี หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนและราคาสินทรัพย์ต่างประเทศจะมีผลต่อตัวเลขในงบการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อมีสินทรัพย์ต่างประเทศอยู่ในสัดส่วนสูง เช่น หาก ธปท. มีสินทรัพย์ต่างประเทศ 250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเงินบาทอ่อนค่าลง 1 บาท จะทำให้มีกำไรจากการตีราคาทันที 250,000 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม หากเงินบาทแข็งค่าขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้เกิดขาดทุนจากการตีราคาทันที 250,000 ล้านบาท

แม้จะมีการตีราคาสินทรัพย์ให้อยู่ในรูปเงินบาท แต่ในความเป็นจริง ธปท. ยังมีเงินสำรองระหว่างประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศจำนวนเท่าเดิม ไว้เป็นกันชนรองรับความผันผวนจากต่างประเทศ ดังนั้น ถ้าเห็นงบการเงินของ ธปท. ปรากฏผลขาดทุนในบางช่วง อย่าเพิ่งกังวลใจ เพราะอาจเป็นผลจากการตีราคาและถ้าพิจารณางบการเงินของ ธปท. ในช่วงที่ผ่านมาจะเห็นว่า บางปีมีกำไรบางปีขาดทุน ซึ่งเป็นผลจากการตีราคาเป็นสำคัญ

163

2 / การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ คือการมุ่งรักษามูลค่าในรูปเงินตราต่างประเทศในระยะยาว

พันธกิจของธนาคารกลาง คือ การดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจ ซึ่งต้อง “มองไกล” และให้น้ำหนักกับภาพรวมระยะยาว มากกว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในระยะสั้น ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ธปท. จึงลงทุนในสินทรัพย์ที่มีมูลค่าที่ดีในระยะยาวและกระจายความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ซึ่งในระยะสั้นอาจเห็นความผันผวนได้บ้าง นอกจากนี้ ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยเงินฝากและสินทรัพย์สกุลต่างประเทศ ทองคำ และเงินสำรองที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) จะดู “ผลตอบแทนที่อยู่ในรูปเงินตราต่างประเทศ” เป็นหลัก เพราะในที่สุด ยังต้องดำรงเงินสำรองระหว่างประเทศไว้ให้พร้อมใช้และเพียงพอ ขณะที่งบการเงินปกติจะจัดทำขึ้นในกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ (ซึ่งปกติคือ 1 ปี) จึงทำให้มีความต่างเรื่องกรอบเวลาของงบการเงินกับการพิจารณาผลตอบแทนจากการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศตามปกติจะมีการปรับสัดส่วนการลงทุนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจการเงินโลก หรือเพื่อกระจายความเสี่ยงและเพิ่มผลตอบแทนการลงทุนระยะยาว ไม่ใช่เพื่อการเก็งกำไรแต่อย่างใด

3 / หนี้สินของธนาคารกลางต่างจากหนี้สินของธุรกิจ

หนี้สินของ ธปท. เกิดจาก (1) การพิมพ์ธนบัตรออกใช้ให้เพียงพอกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจ และ (2) การดูแลเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ รักษามูลค่าของเงินบาท และสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้ด้อยค่าลง หนี้ของ ธปท. จึงไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด บริษัทหนึ่งบริษัทใด หรือแม้แต่ประโยชน์ของ ธปท. เอง แต่เป็นหนี้จากการดำเนินพันธกิจเพื่อ “ประโยชน์แก่สังคมไทยโดยรวม” ซึ่งต่างจากหนี้สินของธุรกิจที่ก่อขึ้นไม่ว่าเพื่อใช้จ่ายหรือลงทุนก็เพื่อประโยชน์ของธุรกิจนั้น ๆ (private benefit)

ธปท. ในฐานะของธนาคารกลางมีหนี้สินเพื่อประโยชน์ของประเทศโดยรวม ซึ่งหนี้สินส่วนแรก คือ ธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ถือเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่คนในสังคมยอมรับว่าใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ซึ่งเป็นจุดเริ่มที่ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ รวมถึงการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ

4 / การทำกำไรไม่ใช่พันธกิจของธนาคารกลาง

ธปท. มีพันธกิจในการดูแลเสถียรภาพของเศรษฐกิจการเงิน ไม่ใช่เป็นองค์กรที่แสวงหากำไร ดังนั้น กำไรหรือขาดทุนในงบการเงินจึงไม่ได้สะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานตามพันธกิจของ ธปท. ในฐานะธนาคารกลาง การที่ ธปท. เป็นองค์กรที่ดำเนินนโยบายเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ จึงต้องตระหนักอยู่เสมอว่า การดำเนินการใด ๆ จะต้องทำด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และมีความคุ้มค่าของต้นทุน

การที่งบการเงินของธนาคารกลางจะมีผลขาดทุนไม่ใช่เรื่องผิดปกติ และไม่ได้กระทบศักยภาพการทำหน้าที่ตามพันธกิจของธนาคารกลาง ตรงที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายที่มีเหตุผลและเหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และได้รับความเชื่อมั่นจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งประชาชน ภาคธุรกิจ นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ที่ผ่านมามาตราการกลางหลายแห่ง อาทิ สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย อิสราเอล ชิลี ก็มีงบการเงินที่ขาดทุน สำหรับ ธปท. แม้ตัวเลขในงบการเงินจะปรากฏผลขาดทุนในบางปี แต่ตลาดการเงินและนักลงทุนยังคงเชื่อมั่นในการทำหน้าที่ของ ธปท.

หนี้สินส่วนที่สอง คือ หนี้จากการทำพันธกิจดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน โดยในช่วงเวลาที่ระบบการเงินมีสภาพคล่องส่วนเกินในปริมาณที่สูง ธนาคารกลางจะออกตราสารหนี้หรือพันธบัตรไปดูดซับสภาพคล่องเข้ามาเก็บไว้ (หนี้เพิ่มขึ้น) ในทางตรงข้าม ธนาคารกลางจะไถ่ถอนพันธบัตรและปล่อยสภาพคล่องออกไป (หนี้ลดลง) ในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจต้องการสภาพคล่องที่สูงขึ้น

หนี้สินส่วนที่สาม คือ เงินฝากของสถาบันการเงินที่ดำรงไว้ที่ธนาคารกลาง ในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางของระบบสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินมีไว้สำหรับใช้ชำระเงินระหว่างกันและบริหารสภาพคล่องของตน

หนี้สินส่วนสุดท้าย คือ เงินฝากของรัฐบาล หรือเงินคงคลังที่เกิดจากการบริหารกระแสเงินสดของรัฐบาลในแต่ละช่วงเวลา

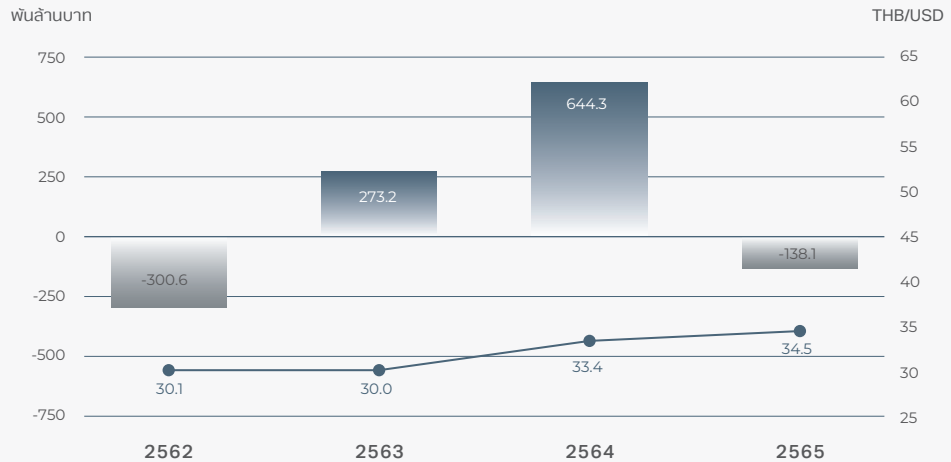
นอกจากนี้ ความเชื่อมโยงระหว่างภาวะเศรษฐกิจและงบการเงินของธนาคารกลางมักจะสวนทางกัน กล่าวคือ ในปีที่ภาวะตลาดการเงินโลกปรับตัวขึ้น เงินทุนเคลื่อนย้ายไหลเข้าในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ รวมทั้งไทยมากขึ้น กอปรกับเศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตได้ดีมีเสถียรภาพ ค่าเงินบาทมักจะแข็งค่า ทำให้งบการเงินของ ธปท. มีผลขาดทุน นอกจากนี้ ในช่วงที่เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพ ดอกเบี้ยจ่ายในประเทศจะสูงจากการออกตราสารเพื่อดูแลเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ ทำให้ ธปท. มีดอกเบี้ยจ่ายสูงกว่าดอกเบี้ยรับจากการลงทุน ในทางตรงข้าม หากเศรษฐกิจในภาพรวมชะลอตัวจากปัจจัยกดดันต่าง ๆ เช่น สถานการณ์รุนแรงของการแพร่ระบาดจากโควิด 19 หรือมีวิกฤตจากปัจจัยภายในประเทศ อาทิ ความไม่แน่นอนทางการเมือง ภัยพิบัติ ฯลฯ ค่าเงินบาทมักจะอ่อนค่า ทำให้งบการเงินของ ธปท. มีกำไร ซึ่งก็ไม่ได้แปลว่าเศรษฐกิจไทยจะดีหรือประชาชนจะได้ประโยชน์

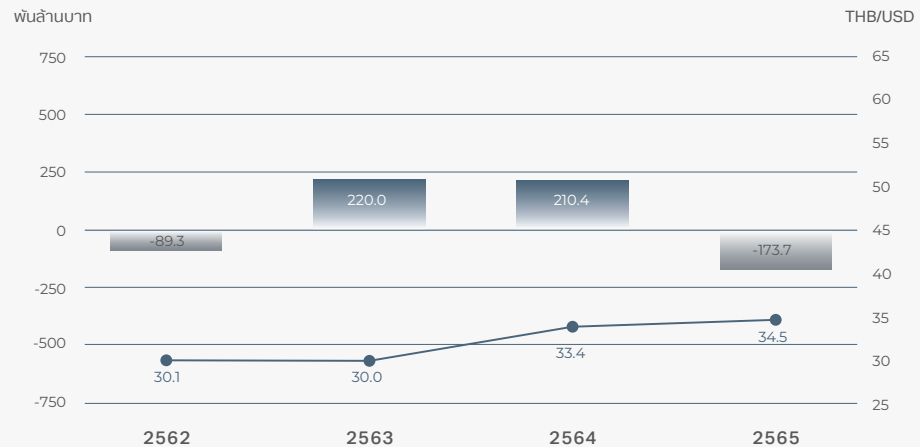

ผลการดำเนินงานประจำปี

บัญชีธนาคารแห่งประเทศไทย

บัญชีทุนสำรองเงินตรา

165

ในปี 2565 บัญชี ธปท. และบัญชีทุนสำรองเงินตรา มีผลการดำเนินงานสุทธิหลังรวมการตีราคาเป็นขาดทุน อย่างไรก็ตาม การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศมีกำไรจากการปรับสัดส่วนการลงทุนและกระจายความเสี่ยงให้เหมาะสมกับสถานการณ์โลก แต่เมื่อรวมผลจากการตีราคา ทั้งอัตราแลกเปลี่ยนและราคาหลักทรัพย์ทำให้สุทธิเป็นขาดทุน เนื่องจากค่าเงินบาท ณ ลิ้นปีปรับแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับเงินสกุลหลักทุกสกุล ยกเว้นดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลต่างประเทศโดยรวมปรับขึ้นต่อเนื่องตามทิศทางการดำเนินนโยบายการเงิน ทำให้ราคาพันธบัตรปรับลดลง

3 คำถามที่จะทำให้คุณเข้าใจ งบการเงิน สปท.

ทำไมงบการเงิน สปท. บางปีมีกำไร บางปีขาดทุน?

กำไรขาดทุนของ สปท. แต่ละปีเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาทและราคาสินทรัพย์ต่างประเทศเป็นหลัก เนื่องจากลักษณะพิเศษของงบ สปท. ที่มีสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินสำรองระหว่างประเทศในรูปสกุลเงินต่างประเทศ (ประมาณ 85%) ส่งผลให้งบการเงินทุกสิ้นปีเกิดกำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศดังกล่าวให้อยู่ในรูปเงินบาท

166

ดังนั้น กำไรหรือขาดทุนในงบการเงินจึงไม่ได้กระทบศักยภาพในการทำหน้าที่ตามพันธกิจของธนาคารกลาง ตราบเท่าที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายอย่างมีเหตุผลและเหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และที่สำคัญยังได้รับความเชื่อมั่นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากค่าเงินแล้ว มีอะไรอีกบ้างที่ทำให้มูลค่า สินทรัพย์ต่างประเทศ (เช่น เงินฝากและสินทรัพย์ สกุลต่างประเทศ กองคำ และเงินสำรองที่ IMF) ในงบการเงินของ สปท. เพิ่มขึ้น/ลดลง?

นอกจากค่าเงินแล้ว มูลค่าสินทรัพย์ต่างประเทศของ สปท. เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ต่างประเทศด้วย เช่น กรณีธนาคารกลางประเทศต่าง ๆ ปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพิ่มขึ้นเพื่อควบคุมอัตราเงินเฟ้อ ส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์ต่างประเทศปรับตัวลดลง สินทรัพย์ต่างประเทศที่ สปท. ถือครองจึงมีมูลค่าลดลง ในทางกลับกัน หากธนาคารกลางประเทศต่าง ๆ ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ จะส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์ต่างประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้น สินทรัพย์ต่างประเทศที่ สปท. ถือครองจึงมีมูลค่าเพิ่มขึ้นด้วย

หาก สปท. มีผลการดำเนินงานขาดทุน เงินสำรองระหว่างประเทศจะหายไปด้วยหรือไม่?

การที่ สปท. มีกำไรหรือขาดทุนในแต่ละปี ส่วนใหญ่เป็นผลจากการตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศ หรือ “เงินสำรองระหว่างประเทศ” ให้อยู่ในรูปเงินบาท เช่น หาก สปท. มีสินทรัพย์ต่างประเทศ 250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเงินบาทอ่อนค่าลง 1 บาท จะทำให้มีกำไรจากการตีราคาทันที 250,000 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม หากเงินบาทแข็งค่าขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้เกิดขาดทุนจากการตีราคาทันที 250,000 ล้านบาท จะเห็นว่า ไม่ว่างบการเงินจะกำไรหรือขาดทุน สปท. ยังมีสินทรัพย์ต่างประเทศเท่าเดิม คือ 250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ท่านสามารถอ่านเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ สปท. ได้จากบทความพันธกิจและงบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 *

นายปรเมธี วิมลศิริ
ประธานกรรมการ

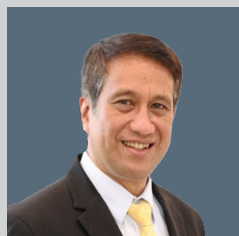

นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
รองประธานกรรมการ

168

นายเมธี สุภาพงษ์
กรรมการ

นายรณดล นุ่มนนท์
กรรมการ

นางรุ่ง มัลลิกะมาส
กรรมการ

นายดนูชา พิชยนันท์
กรรมการ

นายพรชัย ชีระเวช
กรรมการ

นายณนทกร กาญจนะจิตรา
กรรมการ

นายมนัส แจ่มเวหา
กรรมการ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์
กรรมการ

นายพี สุจริตกุล
กรรมการ

นายสุภค ศิวะรักษ์
กรรมการ

นางสุวรรณา เชื้อบุญชัย
เลขานุการ

นางสาวพรเพ็ญ สดศรีชัย
ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 *

นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
ผู้ว่าการ

นายเมธี สุภาพงษ์
รองผู้ว่าการ
ด้านเสถียรภาพการเงิน

นายรณดล นุ่มนนท์
รองผู้ว่าการ
ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน

นางรุ่ง มัลลิกะมาส
รองผู้ว่าการ ด้านบริหาร

นายวรสพร ตั้งสง่าศักดิ์ศรี
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายบริหารงานปฏิบัติการ

นายจาตุรงค์ จันทรัมย์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายกำกับสถาบันการเงิน 1

นายสมบูรณ์ จิตเป็นรม
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายออกบัตรธนาคาร

นางสาวสิริธิดา พนมวัน ณ อยุธยา
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายนโยบายระบบการชำระเงิน
และเทคโนโลยีทางการเงิน

นางอสิศรา มหาสันทนะ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตลาดการเงิน

นายกิตนันทน์ มัลลิกะมาส
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายยุทธศาสตร์และวางแผนองค์กร

นายเดช จีวะอินช
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายระบบข้อสนเทศ

นายอัมพร แสงมณี
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายตรวจสอบกิจการภายใน

นายปิติ ดิษยทัต
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการเงิน

นางสุวรรณา เชื้อบุญชัย
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกฎหมาย

นายราธิกร ปิ่นเปี่ยมรัชท์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายนโยบายสถาบันการเงิน

นางสาวดารณี แซ่จู้
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายบริหารความเสี่ยงองค์กร

นางสาวชญาวดี ชัยอนันต์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายองค์กรสัมพันธ์

ช่องทางการติดต่อ

ติดต่อ สปท.

รายชื่อที่อยู่เว็บไซต์
สถาบันการเงินและ non-bank

ธนาคารแห่งประเทศไทย -
bank of thailand

@bankofthailand

Bank of Thailand

@bankofthailand

